

PREVENCIJA RAKA GRLIĆA MATERICE (SKRINING PAPANIKOLAU TESTOM)

ECCA radi na smanjenju problema raka grlića materice u Evropi promovišući svest o ovoj bolesti i načinima na koje ona može biti sprečena. Na osnovu iskustva istraživača, kliničara i organizacija koje se bave javnim zdravljem širom Evrope, ECCA je pripremila:

Brošure

- Prevencija raka grlića materice (skrining Papanikolau testom)
- Humani papillomavirus (HPV) i rak grlića materice
- Kontrole i tretman abnormalnog Papanikolau testa
- Vakcinacija protiv infekcije Humanim papillomavirusom (HPV)

Edukativne knjižice

- Sve što treba da znate kako biste izbegli rak grlića materice
- Sve što treba da znate ako imate abnormalan rezultat Papanikolau testa

Za dodatne informacije

- Posetite naš websajt: www.ecca.info
- Pošaljite svoja pitanja na adresu: info@ecca.info

Република Србија
Министарство Здравља

www.ugos.org.yu

global cancer control

EUROPEAN
FEDERATION
FOR COLPOSCOPY

European Cervical Cancer Association
Европска асоцијација против рака грлића материке

PREVENCIJA RAKA GRLIĆA MATERICE (SKRINING PAPANIKOLAU TESTOM)

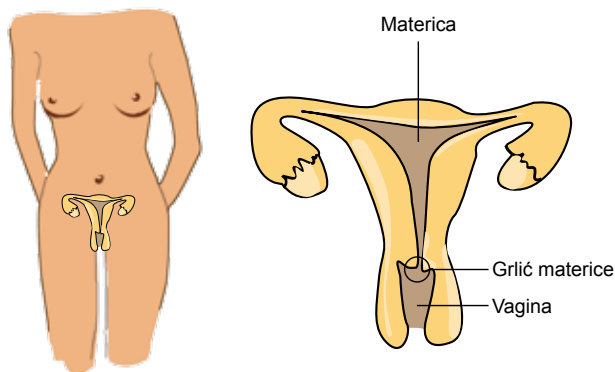
- Rak grlića materice nastaje na donjem delu materice koji je okrenut prema vagini. Bolest počinje kada se neke ćelije grlića materice promene i krenu nekontrolisano da se umnožavaju.
- Redovni pregledi (skrining) imaju za cilj da promene na grliću materice pronađu rano, pre nego što prerastu u rak, onda kada mogu lako da se otklone. Skrining se obavlja Papanikolau testom.
- Od 20 do 65 godina, sve žene treba svake godine da idu na preglede, a posle tri uzastopna normalna rezultata, jednom na 2-3 godine.
- Danas postoji vakcinacija koja smanjuje rizik pojave raka grlića materice, ali skrining pregledi i dalje ostaju potrebni. Skrining i vakcinacija su, zajedno, najefikasnija zaštita od raka grlića materice.

- Šta je skrining za rak grlića materice?
- Zašto ići na skrining za rak grlića materice?
- Ko treba da ide na skrining za rak grlića materice?
- Šta treba da uradite?
- Kako se odvija pregled?
- Normalan Papanikolau test?
- Abnormalan Papanikolau test?
- Da li je Papanikolau test pouzdan?

Šta je skrining za rak grlića materice?

Rak grlića materice nastaje na donjem delu materice koji je okrenut prema vagini. Bolest počinje kada se neke ćelije grlića materice promene i krenu da se umnožavaju na nekontrolisan način.

Potrebno je nekoliko godina da bi promene na grliću materice prerasle u rak. Srećom, te prekancerozne promene se lako leče. Međutim, kako ne daju nikakve simptome, redovni pregledi Papanikolau testom (po engleskoj reči nazvani skrining) su jedini način da se takve promene otkriju.

Zašto ići na skrining za rak grlića materice?

Engleska reč skrining podrazumeva preventivne medicinske preglede kojima se ispituje populacija naizgled zdravih ljudi, kako bi se pronašle one osobe koje pokazuju rane znake neke bolesti ili predispoziciju ka nastanku nekog oboljenja.

Humani papillomavirus (HPV) i rak grlića materice

Rak grlića materice je prouzrokovan Humanim papillomavirusom. Postoji više od 100 tipova HPV-a, od kojih oko 15 može prouzrokovati rak grlića materice. Većina odraslih ljudi je zaražena HPV-om u jednom periodu života, ali infekcija najčešće prođe sama, bez komplikacija. Ako HPV infekcija ne prođe, rizik za nastanak raka grlića matrice može biti povećan.

Cilj skrininga za rak grlića materice je da se promene na grliću pronađu rano, dok još nisu prerasle u rak, u fazi u kojoj lako mogu da se otklone. Kada se rak već razvije, tretman postaje teži i njegov uspeh manje zagarantovan.

Ko treba da ide na skrining za rak grlića materice?

Sve žene, od 20. do 65. godine života, treba da idu na ove preglede svake godine. Posle 3 uzastopna normalna rezultata, ukoliko žena ne pripada rizičnoj grupi, pregled se može raditi na 2-3 godine.

Skrining za rak grlića materice je efikasna zaštita od ove bolesti samo ako se obavlja redovno.

Šta treba da uradite?

Zakažite pregled kod ginekologa u obližnjem Domu zdravlja ili poliklinici. Pregled nikada ne treba da se obavlja u vreme menstruacije. Dva prethodna dana nemojte imati seksualne odnose i nemojte koristiti nikakve vaginalne tretmane.

Kako se odvija pregled?

Za skrining se koristi Papanikolau test. U toku kratkog i bezbolnog ginekološkog pregleda, Vaš ginekolog će pažljivo, četkicom ili špatulom, prikupiti bris sa grlića materice. U tom brisu se nalaze i neke ćelije sa površine grlića materice. Taj uzorak se potom šalje u laboratoriju gde će biti analiziran pod mikroskopom u potrazi za ćelijama koje imaju abnormalne promene.

Danas postoji vakcinacija koja može da zaštiti od dva najčešća tipa ovog virusa, HPV-a 16 i 18, koji prouzrokuju oko dve trećine svih slučajeva raka grlića materice i mnogo abnormalnih nalaza Papanikolau testa. Ova vakcinacija će biti najefikasnija ako se obavi pre infekcije HPV-om 16 ili 18, ali neće štiti od svih tipova HPV-a. Zato će, i pored vakcinacije, skrining pregledi ostati potrebni. Skrining i vakcinacija su, zajedno, najefikasnija zaštita od raka grlića materice.

Normalan Papanikolau test?

Većina žena ima normalan rezultat Papanikolau testa.

U tom slučaju rizik da dobijete rak grlića materice je mali. Ipak, nastavite sa redovnim skrining pregledima.

Abnormalan Papanikolau test?

Neke žene imaju abnormalan rezultat Papanikolau testa. To samo znači da su u njihovom brisu nađene ćelije koje pokazuju neke promene. Kod žena koje idu redovno na preglede retko se Papanikolau testom nađe rak.

Svi abnormalni rezultati zahtevaju praćenje. U zavisnosti od rezultata, biće Vam savetovana jedna od sledećih mogućnosti:

- ponovni Papanikolau test za tri do šest meseci,
- kolposkopija, detaljni pregled grlića materice.

Neke promene koje se okriju dodatnim pregledima treba odstraniti kako ne bi prerasle u rak. Jednostavan tretman koji uglavnom može da se obavi ambulantno je najčešće dovoljan. Takvi tretmani retko utiču na seksualni život žene ili njenu mogućnost da ima decu.

Da li je Papanikolau test pouzdan?

Ni jedan skrining test nije savršeno pouzdan. Papanikolau testu će takođe promaći neki slučajevi bolesti. Iz tog razloga je veoma važno da redovno idete na skrining preglede. Na taj način bilo koja promena eventualno propuštena na jednom pregledu može biti pronađena pri sledećem, pre nego što ima vremena da znatno uznapreduje. Visoko kvalitetni i dobro organizovani programi za skrining raka grlića materice su veoma uspešni, ali ni oni ne mogu da preduprede sve slučajeve raka.